

Všeobecné nariadenie o skupinových výnimkách - GBER

Stanislava Krajčírová, Odbor štátnej pomoci
tel. 02 4829 7216, stanislava.krajcirova@antimon.gov.sk

Článok 107 ods. 1 Zmluvy o fungovaní EÚ:

Ak nie je zmluvami ustanovené inak, pomoc poskytovaná členským štátom alebo akoukoľvek formou z verejných zdrojov, ktorá narúša hospodársku súťaž alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže tým, že zvyhodňuje určité podniky alebo výrobu určitých druhov tovaru, je nezlučiteľná s vnútorným trhom, pokiaľ ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi.

- ❑ Pravidlá štátnej pomoci sa vo všeobecnosti uplatňujú len vtedy, ak je príjemcom pomoci **podnik**.

Súdny dvor definoval podniky ako subjekty vykonávajúce hospodársku činnosť bez ohľadu na ich právne postavenie a spôsob ich financovania, ako aj bez ohľadu na skutočnosť, či bol subjekt založený s cieľom dosahovať zisk.

Označenie subjektu za podnik teda plne závisí od povahy jeho činnosti.

- ❑ **Hospodárska činnosť:** akákoľvek činnosť pozostávajúca z ponuky tovarov a/alebo služieb na danom trhu. Hospodárska povaha činnosti ako takej nezávisí od toho, či táto činnosť tvorí zisk.
- ❑ Ak pre danú činnosť existuje trh, akokoľvek obmedzený, potom je táto činnosť organizovaná na trhovách zásadách a musí sa považovať za hospodársku. Pravidlá štátnej pomoci sa uplatňujú len tam, kde sa vykonáva určitá činnosť v trhovom prostredí.
- ❑ Viaceré oddelené právne subjekty možno na účely uplatnenia pravidiel štátnej pomoci pokladať za subjekty tvoriace jednu hospodársku jednotku. Táto hospodárska jednotka sa potom pokladá za relevantný podnik. Súdny dvor považuje za relevantnú existenciu kontrolného podielu a iných funkčných, hospodárskych a organických prepojení.

❑ **Činnosti nehospodárskeho charakteru:** výkon verejných právomocí, sociálne zabezpečenie, zdravotná starostlivosť, vzdelávanie a výskumná činnosť.

❑ **Infraštruktúra:**

- Rozsudok vo veci **Aéroports de Paris z 12.12.2000** - prevádzka letiska predstavuje hospodársku činnosť.
- Rozsudok vo veci **Leipzig/Halle z roku 2010** - výstavba akéhokoľvek typu infraštruktúry, ktorá sa má hospodársky využívať je sama o sebe hospodárskou činnosťou, tzn. na jej financovanie sa vzťahujú pravidlá štátnej pomoci.
- Verejné financovanie infraštruktúry, ktorá sa nemá komerčne využívať, je v zásade vylúčené z uplatňovania pravidiel štátnej pomoci (verejné cesty, mosty alebo kanály dané do užívania verejnosti bez akýchkoľvek obmedzení).

Kritériá alebo podmienky štátnej pomoci

- Poskytnutie výhody priamo alebo nepriamo z **verejných zdrojov a pripísateľnosť** tohto opatrenia štátu – dve oddelené a kumulatívne podmienky existencie štátnej pomoci
- Hospodárska výhoda**, ktorú by podnik nemohol získať za bežných trhových podmienok – relevantný je vplyv opatrenia na podnik, nie príčina ani cieľ zásahu štátu

Kritérium súkromného subjektu v trhovom hospodárstve

- Zvýhodnenie „určitých podnikov alebo výroby určitých druhov tovarov“, **selektívny spôsob** zvýhodnenia niektorých podnikov alebo kategórie podnikov alebo niektorých odvetví hospodárstva
- Podpora podnikov **narúša hospodársku súťaž alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže** tým, že zvýhodňuje určité podniky alebo výrobu určitých druhov tovaru a pokiaľ **ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi**

Ak nie je splnené aspoň jedno (hociktoré) kritérium, opatrenie nepredstavuje štátnu pomoc. **Ak sú splnené všetky štyri kritériá súčasne, ide o štátnu pomoc.**

Revízia pravidiel štátnej pomoci

- ❑ Rozsiahlejšiu revíziu pravidiel štátnej pomoci začala Komisia svojim oznámením o modernizácii štátnej pomoci EÚ zo dňa 8.5.2012
- ❑ V rámci modernizácie štátnej pomoci predstavila Európska komisia svoj cieľ, aby 90 % všetkej štátnej pomoci bolo poskytované prostredníctvom skupinových výnimiek.
- ❑ Uvedené znamená:
 - viac zodpovednosti pri vypracovávaní a implementovaní schém pomoci
 - viac zodpovednosti pri samotnom poskytovaní štátnej pomoci
 - zvýšenie transparentnosti pomoci
 - dôraz na hodnotenie štátnej pomoci ex post
 - potreba zabezpečenia účinnej kontroly na národnej úrovni
 - vzdelávanie sa v oblasti štátnej pomoci

Ex – ante posúdenie štátnej pomoci

Plánované opatrenie pomoci musí byť **notifikované Komisii ešte pred jej poskytnutím**

Výnimky:

Opatrenie nepredstavuje štátnu pomoc

- Žiadateľ nepredstavuje podnik - ne hospodárska činnosť
- Nespĺňa kritériá článku 107 ods. 1 Zmluvy o fungovaní EÚ
- Spĺňa kritériá podľa rozsudku Altmark (služby vo všeobecnom hospodárskom záujme)

Skupinová výnimka z notifikačnej povinnosti

- nariadenie Komisie č. 651/2014
- nariadenie Komisie č. 702/2014 - poľnohospodárstvo
- nariadenie Komisie č. 1388/2014 – rybolov, akvakultúra
- rozhodnutie Komisie 2012/21/EÚ služby vo všeobecnom hospodárskom záujme
- nariadenie Komisie č. 1370/2007 – doprava, výkony vo verejnom záujme
- Minimálna pomoc
- Individuálna pomoc podľa schémy

- Nariadenie Komisie č. 651/2014** bolo prijaté dňa 21.5.2014 a uverejnené v Úradnom vestníku EÚ ako nariadenie Komisie (EÚ) č. 651/2014 z 17.6.2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 zmluvy (Ú. v. EÚ L 187, 26.6.2014);
- Kontrolné zoznamy podmienok zlučiteľnosti s nariadením Komisie č. 651/2014
- Revízia nariadenia Komisie č. 651/2014 – **nariadenie Komisie (EÚ) 2017/1084** z 14.6.2017 (Ú. v. EÚ L 156, 20.6.2017)
- Rozšírený rozsah pôsobnosti nariadenia Komisie č. 651/2014 - výnimky z notifikačnej povinnosti pre letiská a prístavy
- Zjednodušenia v iných oblastiach v rámci nariadenia Komisie č. 651/2014
- Financovanie cestovného ruchu a štátna pomoc

Spoločné ustanovenia

- Uplatňovanie nariadenia GBER
 - Ohraničenie uplatňovania nariadenia GBER
 - Vyňaté odvetvia
 - Porušenie právnych predpisov Únie
- Definícia pre mikro, malé a stredné podniky, princíp Deggendorf, podnik v ťažkostiach
- Stropy vymedzujúce notifikačnú povinnosť
 - nariadenie GBER stanovuje stropy pre každú kategóriu pomoci na úrovni, ktorá zohľadňuje kategóriu príslušnej pomoci a pravdepodobný vplyv na podmienky obchodu.
 - Stropy pomoci sa nesmú obchádzať umelým rozdeľovaním schém pomoci alebo projektov pomoci.
- Transparentnosť pomoci; Stimulačný účinok pomoci
- Pomoc musí byť primeraná a obmedzená na nevyhnutnú výšku. Maximálna výška pomoci sa vyjadří vo forme intenzity pomoci vo vzťahu k oprávneným nákladom.
- Kumulácia a monitorovanie pomoci

Osobitné ustanovenia pre rôzne kategórie pomoci

☐ Kategórie pomoci:

- Regionálna pomoc; Pomoc pre MSP; Pomoc na uľahčenie prístupu k financovaniu pre MSP; Pomoc na výskum, vývoj a inovácie;
 - Pomoc na podporu vzdelávania; Pomoc na znevýhodnených pracovníkov a pracovníkov so zdravotným postihnutím; Pomoc na ochranu životného prostredia
 - Pomoc na náhradu škody spôsobenej určitými prírodnými katastrofami; Sociálna pomoc na dopravu obyvateľov vzdialených regiónov
 - Pomoc na širokopásmové infraštruktúry; Pomoc na kultúru a zachovanie kultúrneho dedičstva; Pomoc na športové a multifunkčné rekreačné infraštruktúry; Pomoc na miestne infraštruktúry
 - Pomoc pre regionálne letiská; Pomoc pre prístavy
- ☐ Pomoc spĺňajúca všetky podmienky v nariadení GBER, spoločné ustanovenia aj osobitné ustanovenia stanovené pre relevantné kategórie pomoci, by mala byť oslobodená od notifikačnej povinnosti stanovenej v článku 108 ods. 3 ZFEÚ

Regionálna pomoc

- V podporovaných oblastiach 107 ods. 3 písm. a) na počiatočnú investíciu
- V podporovaných oblastiach 107 ods. 3 písm. c) pre MSP akákoľvek forma počiatočnej investície, pre veľké podniky len na počiatočnú investíciu v prospech novej hospodárskej činnosti v dotknutej oblasti.

Regionálna mapa štátnej pomoci

- Definuje všetky regióny, ktoré sú oprávnené na poskytnutie regionálnej investičnej pomoci.
- Určujú maximálne intenzity pomoci pre jednotlivé regióny (vyjadrené ekvivalentom čistej hotovostnej finančnej pomoci) v závislosti od typu regiónu

Osobitné ustanovenia pre rôzne kategórie pomoci

PRÍLOHA k rozhodnutiu v prípade SA.37447

Usmernenia o regionálnej štátnej pomoci na roky 2014 – 2020

(Ú. v. EÚ C 209, 23.7.2013, s. 1)

SLOVENSKÁ REPUBLIKA – Mapa regionálnej štátnej pomoci na obdobie od 1. júla 2014 do 31. decembra 2020

Kód oblasti	Názov oblasti	Maximálna intenzita pomoci, ktorá sa vzťahuje na regionálnu investičnú pomoc pre veľké podniky ⁴
-------------	---------------	---

1. Regióny oprávnené na pomoc podľa článku 107 ods. 3 písm. a) ZFEÚ do 31. decembra 2020

SK	SLOVENSKÁ REPUBLIKA	
SK01	Bratislavský kraj	0 %
SK02	Západné Slovensko	25 %
SK03	Stredné Slovensko	35 %
SK04	Východné Slovensko	35 %

Závěrečné ustanovenia

- Nariadenie GBER sa uplatňuje na individuálnu pomoc poskytnutú pred nadobudnutím účinnosti príslušných ustanovení tohto nariadenia, ak táto pomoc spĺňa všetky podmienky stanovené v tomto nariadení s výnimkou článku 9
- Ak sa nariadenie GBER zmení, akákoľvek schéma pomoci oslobodená podľa tohto nariadenia v znení účinnom v čase, keď schéma nadobudne účinnosť, zostáva oslobodená počas adaptačného obdobia šiestich mesiacov
- Nariadenie **nadobudlo účinnosť** 1. júla 2014, revízia nariadenia GBER nadobudla účinnosť dňa 10. júla 2017, nariadenie GBER **sa uplatňuje do 31. decembra 2020**
- Nariadenie GBER je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch
- Pomoc podľa článku 107 ods. 1 ZFEÚ, **na ktorú sa nevzťahuje toto nariadenie, aj naďalej podlieha notifikačnej povinnosti** podľa článku 108 ods. 3 ZFEÚ

Ďakujem za pozornosť